

Zpráva Akreditační komise o hodnocení
Fakulty zdravotnických studií Západočeské univerzity v Plzni

duben 2016

Úvod

Akreditační komise (dále jen AK) rozhodla na svém zasedání č. 4/2015 ve dnech 14. – 16. září 2015, že bude v souladu s § 84 odst. 1 písm. a) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), provedeno hodnocení Fakulty zdravotnických studií Západočeské univerzity v Plzni (dále jen FZS ZU v Plzni). Pro tuto činnost jmenovala AK účelovou pracovní skupinu ve složení: Vladimíra Dvořáková – předsedkyně, Pavel Höschl, Yveta Vrublová, Jiří Mareš (Lékařská fakulta v Hradci Králové Univerzity Karlovy v Praze), Lada Cetlová (Vysoká škola polytechnická Jihlava), Miroslava Kyasová (Lékařská fakulta Masarykovy univerzity), David Smékal (Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci), Libuše Smolíková (2. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze), Jana Nováková (Fakultní nemocnice v Motole), Erna Mičudová (Fakultní nemocnice Brno), Zdeňka Šinágllová (Fakultní nemocnice Ostrava), Vít Unzeitig (Fakultní nemocnice Ostrava).

AK vycházela při hodnocení z následujících podkladů:

- sebehodnotící zpráva FZS ZU zpracovaná ve struktuře na základě požadavků AK,
- dlouhodobý záměr rozvoje pro období 2016-2020,
- výroční zpráva za rok 2014,
- vybrané kvalifikační práce spolu s posudky, výsledkem obhajoby a související studijní dokumentací,
- zápisy z jednání vědecké rady FZS ZU,
- studijní a zkušební řád a další vnitřní předpisy FZS ZU a ZU v Plzni,
- další podklady poskytnuté FZS ZU, včetně studijních plánů a profilů absolventa studijních oborů, údajů o personálním zabezpečení vzdělávací činnosti, o tvůrčí a výzkumné činnosti FZS ZU, o uskutečňování odborných praxí,
- údaje o vnitřním hodnocení FZS ZU,
- poznatky získané návštěvou na FZS ZU dne 16. února 2016,

- informace přístupné nebo pro činnost účelové pracovní skupiny zpřístupněné na webových stránkách FZS ZU a ZU v Plzni.

Návštěva účelové pracovní skupiny (dále jen ÚPS) na FZS ZU se uskutečnila dne 16. února 2016 ve složení Vladimíra Dvořáková – předsedkyně, Pavel Höschl, Jana Nováková a za sekretariát AK Martina Vidláková. Součástí návštěvy byla diskuse se zástupci vedení fakulty, dotazníkové šetření mezi studenty, prohlídka prostor fakulty včetně odborného zázemí, nahlédnutí do kvalifikačních prací a dalších podkladů.

AK konstatuje, že FZS ZU vytvořila dobré pracovní podmínky pro její práci a poskytla profesionální součinnost.

1) Schopnost kritické reflexe vývoje na fakultě a schopnost přijímat adekvátní opatření

Fakulta pečlivě vypracovala sebehodnotící zprávu, poskytla přesné údaje, jež AK vyžadovala. Jako problematické lze vnímat analytické pasáže, mnohé zůstaly spíše v deklaratorní rovině a ani z diskuse vždy nevzešla konkrétní analýza. Je možné ocenit snahu o hodnotové zakotvení fakulty, vědomí příslušnosti a jisté zodpovědnosti vůči regionu a vědomí příslušnosti k Západočeské univerzitě v Plzni. V souvislosti s charakterem realizovaných studijních programů a oborů by byla vhodná větší reflexe jejich uskutečňování, zejména z hlediska praxí, jejichž kvalita je velmi důležitá, a také pozornost věnovaná kombinované formě studia. Fakulta ve své SWOT analýze někdy zaměňovala příčiny a důsledky některých skutečností. Konkrétnější obrysy by měla mít analýza a zejména z ní vyplývající opatření týkající se zkvalitňování personálního zabezpečení, rozvoje odborné činnosti i mezinárodní spolupráce včetně mobility.

2) Akreditované studijní programy a vzdělávací činnost

Fakulta začala působit v akademickém roce 2008/2009, je tedy poměrně mladou fakultou. Má akreditované studijní programy na bakalářském a navazujícím magisterském stupni studia. V rámci bakalářského studijního programu *Specializace ve zdravotnictví* jsou uskutečňovány studijní programy *Ergoterapie, Fyzioterapie, Ortotik - protetik, Radiologický asistent, Zdravotní laborant a Zdravotnický záchranář*. Na bakalářském stupni studia je dále uskutečňován studijní program *Porodní asistence* se studijním oborem *Porodní asistentka* a studijní program *Veřejné zdravotnictví* se studijním oborem *Asistent ochrany a podpory veřejného zdraví*. Příprava zdravotních sester je realizována v bakalářském studijním

programu *Ošetřovatelství* se studijním oborem *Všeobecná sestra* a navazujícím magisterským studijním programem *Ošetřovatelství se studijním oborem Ošetřovatelství ve vybraných klinických oborech*.

Z hlediska počtu studentů je největším studijním oborem *Všeobecná sestra* se 181 studenty a dále *Fyzioterapie* se 108 studenty, nejmenšími pak *Ortotik – protetik, Asistent ochrany a podpory veřejného zdraví* a navazující magisterský studijní obor s méně než 50 studenty. Ostatní studijní obory mají mezi 50 a 100 studenty. Ve všech studijních oborech počet studentů od r. 2011 poklesl, u studijních oborů *Všeobecná sestra* (v kombinované formě studia) a *Asistent ochrany a podpory veřejného zdraví* téměř na polovinu.

Obory bakalářského studia mají společný zdravotnický základ, dále se v zásadě nepřekrývají. Struktura studijních programů a oborů je účelná a odpovídající celkovému zaměření školy i požadavkům praxe (nejnovější bakalářský studijní obor *Ortotik – protetik* akreditovaný v r. 2014). Fakulta neplánuje další rozšiřování bakalářských studijních oborů, ale připravuje kombinovanou formu studia pro navazující magisterské studium ve studijním programu *Ošetřovatelství* a výhledově zvažuje akreditaci dalších studijních oborů v navazujících magisterských studijních programech.

Fakulta má propracovaný systém přípravy akreditačních spisů a zadávání a vedení kvalifikačních prací, přesto ne vždy profil absolventa, obsah studia a zejména témata kvalifikačních prací vytvářejí logický celek. V některých případech jdou kvalifikační práce nad rámec profilu absolventa, respektive tematicky neodpovídají předchozí odborné přípravě (včetně metodiky odborné práce) a budoucímu uplatnění absolventa.

Kvalifikační práce, jež členové ÚPS posuzovali, jsou většinou pečlivě zpracované, posudky odpovídají charakteru prací a hodnocení je zpravidla objektivní. Přesto se vyskytují nedostatky obecnějšího charakteru, jimž by se fakulta měla věnovat a upozornit na ně i vedoucí jednotlivých prací. Zejména bývá velmi málo propracovaný úvod (a tudíž i závěr), mnohdy obě tyto stěžejní kapitoly nedosahují rozsahu ani jedné strany. Dále není jasně definován cíl práce, chybí jednoznačně položené výzkumné otázky, vysvětlení struktury práce a metoda jejího zpracování. Část diplomových prací je vedena vedoucími bez vědecké hodnoty. Proto je nutné posílit vedení diplomových prací pracovníky s ukončeným doktorským studiem. Množství vedených prací na jednotlivé vedoucí je úměrné.

Vzhledem k charakteru studijních oborů jsou důležitou součástí vzdělávacího procesu odborné praxe, jimž fakulta věnuje adekvátní pozornost. Praxe jsou smluvně zajištěné, dobře organizované. Teoretická výuka vždy předchází praktické a řadu dovedností si již před praxí

studenti procvičují ve velmi kvalitně vybavených speciálních učebnách. Je vypracován vzorový plán odborné praxe. Praxe jsou základním způsobem monitorované, byť by bylo vhodné systematictěji získávat a vyhodnocovat zpětnou vazbu od mentorů a identifikovat zejména slabší místa v přípravě studentů.

Fakulta nemá jednotnou strukturu zpracování studijních opor pro kombinovanou formu studia, která probíhá ve studijních oborech *Všeobecná sestra* a *Radiologický asistent*. Vzhledem k náročnosti kombinovaného studia a přípravě kombinované formy navazujícího magisterského studia bylo by vhodné, aby fakulta vytvořila sjednocený systém zpracování studijních opor pro kombinované studium zahrnující i průvodce studiem, kde by student získal všechny potřebné informace a studijní opory pro celý průběh studia.

3) *Personální zabezpečení*

Fakulta ve své sebehodnotící zprávě vycházela z organizačního členění a poskytovala informace k situaci na jednotlivých katedrách, jen výjimečně vztahovala rozbor k zabezpečení jednotlivých studijních oborů. Tabulky, jež byly pak poskytnuty podle oborů, neumožňovaly posoudit perspektivu rozvoje a slabá místa v personálním zabezpečení, protože nepropojily charakter předmětů (povinný, povinně volitelný atd.), kvalifikační strukturu a věkovou strukturu vyučujících, jejich výši úvazku a další působení na jiných institucích, publikační aktivity apod.

Jako pozitivní lze hodnotit zvýšené zastoupení akademických pracovníků s Ph.D. a obecně podporu doktorského studia u mladých akademických pracovníků, přesto v mnoha oborech zůstává problémem vyšší věk garantů a především věková struktura a menší míra profilace do nelékařských zdravotnických oborů habilitovaných pracovníků. To bude i do budoucna představovat výrazný limit rozvoje zejména navazujícího magisterského studia. Fakulta usiluje o větší propojení s praxí (částečné působení odborných asistentů ve zdravotnických zařízeních), zároveň si je také vědoma velmi malé mobility vyučujících, jež často souvisí i s jejich nízkou jazykovou vybaveností.

4) *Tvůrčí, odborná a výzkumná činnost*

Kvalita odborné a výzkumné činnosti nezbytné pro realizaci magisterského stupně studia úzce souvisí a je propojena s personálním zabezpečením, jež vytváří podstatné překážky pro získání domácích i zahraničních projektů základního a aplikovaného výzkumu. V souvislosti s realizací bakalářského stupně studia je tvůrčí činnost odpovídající, vzhledem k

uskutečňování a záměru dále rozvíjet i navazující magisterské studium je však nutné věnovat pozornost zejména aplikovanému výzkumu.

V uplynulých pěti letech byla fakulta řešitelem následujících výzkumných projektů:

Dotazníkový průzkum a analýza požadavků na snímání biosignálů na nemocničních a pečovatelských lůžkách. Proj. č. FR-TI3/751 MPO BIOS
--

Péče porodní asistentky o šestinedělky v domácím prostředí, Kód projektu: PK 33, Poskytovatel: Krajský úřad Plzeňského kraje, doba trvání: 01.03.2013 - 31.12.2013, hlavní řešitel: Mgr. Lorenzová Eva
--

Ostatní projekty měly rozvojový či popularizační charakter. Na dalších projektech fakulta participovala či se podílela jako spoluřešitel, např. projekty BIOS s Fakultou strojní, Robotická ruka s Fakultou aplikovaných věd, GREENSACK a CAVITE s Lékařskou fakultou v Plzni Univerzity Karlovy v Praze. Jedná se i o projekty zadávané soukromými firmami.

Fakulta by měla pečlivě zvažovat a koncepčně vyhodnotit kapacity akademických pracovníků z hlediska zapojování do rozvojových a výzkumných projektů, dále analyzovat podmínky pro rozvoj tvůrčí činnosti a strategii publikačních výstupů i mezinárodní spolupráce. I s vědomím nepříznivých vnějších podmínek pro získávání projektů aplikovaného výzkumu je nezbytné vytvářet strategie rozvoje výzkumné činnosti a prostor pro její uskutečňování.

Diskuse s vedením fakulty ukázala, že vedení fakulty si je vědomo dobrého zázemí, které přináší univerzita i vybavení nemocničních pracovišť, s nimiž spolupracuje. Je nutné ocenit zejména vybavení radiologických pracovišť a prostor pro odbornou činnost, podobně Biomedicínské centrum Lékařské fakulty v Plzni Univerzity Karlovy v Praze a obecně kvalitní technologické zázemí a výzkumné kapacity Západočeské univerzity v Plzni. Zde si fakulta uvědomuje možný prostor pro další rozvoj aplikovaného výzkumu ve spolupráci s ostatními fakultami.

5) Informační a přístrojové vybavení a celkové zázemí

Je nutné ocenit kvalitní zázemí pro výuku, laboratoře, dále nově vybavené učebny pro praktickou výuku i špičkovou technickou úroveň radiologického pracoviště. V souvislosti s přestěhováním části fakulty do areálu bývalé „Škodovky“ se fakulta potýká s dílčími nedostatky v zajištění IT obecně a zejména přístupu studentů k internetu. Studovna a knihovna se nachází také v novém objektu, kde vnitřní rekonstrukce vytvořila příjemné a

příznivé prostředí pro studium. Vnější prostředí však působí spíše negativně a potrvá nesporně řadu let, než dojde k jeho proměně ve skutečný kampus. Při hodnocení celkového zázemí je nutné zohlednit i možnost realizovat praktickou výuku a prostor pro spolupráci s Lékařskou fakultou v Plzni Univerzity Karlovy v Praze, což usnadňuje stabilizaci praktické výuky a případné zapojování do aplikovaného výzkumu.

6) *Studenti a podmínky jejich studia*

V průběhu návštěvy na fakultě provedla ÚPS dotazníkové šetření a hovořila se studenty o jejich pohledu na kvalitu studia a podmínkách pro studium. Kvalita studia je dle očekávání studentů, nebyly konstatovány problémy se změnami vyučujících či studijních požadavků na studenty během semestru, rušením výuky bez náhrady či nedostupností vyučujících ke konzultaci. Svou profesní uplatnitelnost považují studenti za průměrnou až velmi dobrou. Zároveň někteří vnímají nedostatky v tvorbě rozvrhu výuky a v informovanosti studentů ohledně zápisu předmětů apod.

Studenti hodnotí kladně odborné praxe, zejména z hlediska získání potřebných odborných dovedností a budoucího uplatnění. Oceňují také, že témata kvalifikačních prací je mnohdy možné provázat s absolvovanou praxí. Pozitivní je pro ně rovněž spolupráce se studijním oddělením a vedoucím ročníku, který je pro studenty primárním kontaktem při řešení záležitostí týkajících se studia. Do univerzitního hodnocení výuky se studenti převážně nezapojují, nevyužívají ani možnosti podávat podněty prostřednictvím studentské rady. Přesto byly konstatovány případy, kdy studentské hodnocení výuky vedlo ke změně. Výhrady studenti vznášeli k chybějící provázanosti fakulty s univerzitou, což se projevuje výrazně v nemožnosti získat kredity za volitelné předměty z ostatních fakult. FZS ZU připravuje změnu, která by kreditové ohodnocení předmětů absolvovaných na jiných fakultách umožnila. Dle názoru studentů někdy kreditové ohodnocení jednotlivých předmětů neodpovídá skutečné náročnosti studia. Jako nedostatek vnímají studenti zázemí v další budově fakulty v centru Plzně a dlouhé přejezdy studentů i vyučujících mezi budovami, které v některých případech zasahují i do výuky.

V souvislosti s poměrně nízkou studentskou mobilitou by bylo vhodné, aby fakulta provedla hlubší analýzu jejích příčin. Je pravděpodobné, že hlavním důvodem může být především nízká jazyková vybavenost studentů a nezkušenost se studiem v cizím jazyce (fakulta nenabízí předměty v cizím jazyce). Studenti mají větší zájem o Erasmus +, tj.

o praxe absolvované v zahraničí, což nesporně odpovídá zaměření školy a bude vždy převládající formou získávání zahraničních zkušeností.

7) *Administrativa a organizace studia*

AK neshledala žádné závažnější problémy v otázkách základní organizace studia, odborné přípravy a absolvování odborných praxí.

8) *Systém vnitřního hodnocení, jeho efektivita a dopady na zvyšování kvality*

Fakulta má nastavený systém vnitřního hodnocení, jež pravidelně probíhá, a účastní se i pilotního projektu „nastavení procesů“. V mnohém ale systém funguje spíše formálně, respektive nepromítá se do nastavení dlouhodobějších koncepčních opatření, jež by byla konkrétně nastavena a kontrolována. Ze sebehodnotící zprávy není zjevné, jaké nedostatky byly identifikovány ve vnitřním hodnocení, jaká doporučení byla formulována k jejich řešení a jaké postupné kontrolovatelné kroky byly stanoveny. Na běžné operativní problémy je fakulta schopna okamžitě reagovat. Pravidelně vyhodnocuje studentské dotazníky k výuce (malá návratnost, proto fakulta přechází na vlastní systém studentského hodnocení), hodnotí základní činnosti a snaží se udržovat kontakty s absolventy. Do systému vnitřního hodnocení by mohly být výrazněji zapracovány i zkušenosti mentorů praxí a hlavních zaměstnavatelů absolventů, které by poskytly zpětnou vazbu dále se promítající do uskutečňování vzdělávací činnosti.

Závěry:

FZS ZU v současnosti představuje stabilizované pracoviště, mezi jehož silné stránky patří kvalitní zázemí praktických učeben i přístrojového vybavení a dobré nastavení administrativy a organizace výuky a praxí. Je možné konstatovat i určitou stabilizaci personálního zabezpečení, přesto akademické prostředí zůstává jednou z nejslabších stránek pracoviště. I když je možné konstatovat pozitivní trendy, zejména zapojování akademických pracovníků do doktorského studia, respektive úspěšné ukončování doktorského studia, stav personálního zabezpečení zůstává problematický zejména z hlediska střednědobé perspektivy (např. z hlediska vyššího věku garantů studijních oborů či zvyšování kvalifikace ve zdravotnických nelékařských oborech). Situace v personálním zabezpečení má dopady i na tvůrčí činnost a její rozvoj. Tyto faktory společně ovlivňují uskutečňování a budoucí výhled

navazujícího magisterského studia. Fakulta pravidelně uskutečňuje vnitřní hodnocení, jež je efektivní při řešení bezprostředních problémů, ale nepromítá se ve větší míře do střednědobých či koncepčních opatření. Fakulta si je vědoma kvalitního zázemí, jež vyplývá z univerzitního prostředí, a do budoucna počítá i s jeho větším využitím.

Doporučení pro fakultu:

- 1) Dopracovat systém vnitřního hodnocení tak, aby se pracoviště kromě obecných konstatování soustředilo na slabší místa své činnosti a přijalo kontrolovatelná opatření k jejich zlepšování.
- 2) Usilovat o zlepšení kvalifikační úrovně akademických pracovníků, zejména z hlediska vyučujících profilových předmětů a potenciálních garantů oborů. Soustředit se na zlepšování věkové struktury personálního zabezpečení studijních oborů a na směřování publikační činnosti do oblasti nelékařských zdravotnických oborů.
- 3) Posilovat odbornou a výzkumnou činnost pracoviště, výrazněji využívat spolupráci v rámci univerzity.
- 4) Věnovat pozornost kvalifikačním pracím zejména z hlediska vhodnosti témat, stanovení cílů a metod zpracování.
- 5) Dopracovat systém studijních opor pro kombinované studium a vytvořit průvodce studiem.